

Рівність перед законом означає, що кожна фізична особа є підпорядкованою тим самим законам, і жодна фізична особа чи група осіб не мають особливих юридичних привілеїв.

У ст. 161 КК передбачена відповідальність за порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками.

Підсумовуючи викладене зазначимо, що верховенство права є основоположним принципом захисту прав та свобод людини і громадянина. Він є запорукою справедливості, соціальної рівності та захищеності громадян. Держава має створити надійні сприятливі умови для належного втілення принципу верховенства права у всі сфери суспільного життя, закріпити на законодавчому рівні гарантії його забезпечення та механізми захисту у разі порушення.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Кримінальний кодекс України: Закон від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 02 листопада 2004 року № 15-рп/2004. *Офіційний вісник України*. 2004. № 45. С. 41.

4. Верховенство права. Доповідь, схвалена Венеційською Комісією на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25-26 березня 2011 року). *Право України*. 2011. № 10. С. 168-184.

ДО ПИТАННЯ ДОДАТКОВИХ ПІДСТАВ ДОСТРОКОВОГО ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ

Калиновський Б.В., завідувач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

У Верховній Раді України розглянуто і підтримано законопроект про внесення змін до ст. 81 Конституції України щодо додаткових підстав дострокового припинення повноважень народного депутата України. Цей законопроект направлено до Конституційного Суду України для отримання висновку щодо відповідності вимогам статей 157 та 158 Основного Закону України.

Так, відповідно до ст. 157 Конституції України Основний Закон не може бути змінена, якщо зміни передбачають скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина або якщо вони спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України. Даний законопроект стосується питання посилення конституційної відповідальності народних депутатів України. Така тенденція є запорукою забезпечення прав і свобод

людини і громадянина, оскільки має забезпечити ефективне функціонування представницького законодавчого органу державної влади – Верховної Ради України.

Даний законопроект викликає лише питання, щодо нормо проектувальної техніки та, закладених у статті механізмів її реалізації.

Виключення ч. 4 ст. 81 Конституції України, щодо того, ким приймається рішення про дострокове припинення повноважень народного депутата безумовно ускладнить процес реалізації відповідних положень.

П. 5 ч. 2 ст. 81 в редакції Законопроекту підставою дострокового припинення повноважень визначає – встановлення судом факту неособистого голосування народним депутатом України у Верховній Раді України, тобто голосування народним депутатом України замість іншого народного депутата України або надання народним депутатом України можливості проголосувати замість нього іншому народному депутату України, – з моменту набрання законної сили рішенням суду про встановлення такого факту.

З цього питання слід брати до уваги, також проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення особистого голосування народними депутатами України» (реєстр. № 2148 від 17.09.2019 р.), яким, зокрема, пропонується: доповнити Кримінальний кодекс України статтею 364-2 «Здійснення народним депутатом України голосування замість іншого народного депутата України»; доповнити Закон України «Про статус народного депутата України» статтею 39 «Відповідальність народного депутата України за невиконання своїх обов'язків»; доповнити частину першу статті 28 Регламенту Верховної Ради України пунктом 9-1 та внести зміни до статей 37, 47 та 51 Регламенту. Відповідно до цього проекту неособисте голосування може стати підставою для кримінальної відповідальності.

Ст. 81 Конституції України (чинна редакція)	запропонована Законопроектом редакція ст. 81 Конституції України
Стаття 81. Повноваження народних депутатів України припиняються одночасно з припиненням повноважень Верховної Ради України. Повноваження народного депутата України припиняються достроково у разі: 1) складення повноважень за його особистою заявою; 2) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього; 3) визнання його судом недієздатним або безвісно відсутнім; 4) припинення його громадянства або його виїзду на постійне проживання за межі	Стаття 81. Повноваження народних депутатів України припиняються одночасно з припиненням повноважень Верховної Ради України. Повноваження народного депутата України припиняються достроково у разі: 1) складення повноважень за особистою заявою – з моменту оголошення народним депутатом України такої заяви на пленарному засіданні Верховної Ради України; 2) набрання щодо нього законної сили обвинувальним вироком суду; 3) визнання його судом недієздатним, безвісно відсутнім або

України; 5) якщо протягом двадцяти днів з дня виникнення обставин, які призводять до порушення вимог щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності, ці обставини ним не усунуто; 6) невходження народного депутата України, обраного від політичної партії (виборчого блоку політичних партій), до складу депутатської фракції цієї політичної партії (виборчого блоку політичних партій) або виходу народного депутата України із складу такої фракції; 7) його смерті. Повноваження народного депутата України припиняються достроково також у разі дострокового припинення відповідно до Конституції України повноважень Верховної Ради України - в день відкриття першого засідання Верховної Ради України нового скликання. Рішення про дострокове припинення повноважень народного депутата України у випадках, передбачених пунктами 1, 4 частини другої цієї статті, приймається Верховною Радою України, а у випадку, передбаченому пунктом 5 частини другої цієї статті, - судом. У разі набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо народного депутата України, визнання народного депутата України недієздатним або безвісно відсутнім його повноваження припиняються з дня набрання законної сили рішенням суду, а в разі смерті народного депутата України - з дня смерті, засвідченої свідоцтвом про смерть. У разі невходження народного депутата України, обраного від	оголошення померлим; 4) припинення його громадянства України або його виїзду на постійне проживання за межі України; 5) встановлення судом факту неособистого голосування народним депутатом України у Верховній Раді України, тобто голосування народним депутатом України замість іншого народного депутата України або надання народним депутатом України можливості проголосувати замість нього іншому народному депутату України, - з моменту набрання законної сили рішенням суду про встановлення такого факту; 6) невходження народного депутата України, обраного від політичної партії, до складу депутатської фракції цієї політичної партії або виходу народного депутата України зі складу такої фракції; 7) відсутності його без поважних причин на третині пленарних засідань Верховної Ради України та/або засідань комітету Верховної Ради України, членом якого він є, протягом однієї чергової сесії; 8) порушення вимог щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності, якщо протягом двадцяти днів із дня виникнення обставин, які призводять до порушення таких вимог, ці обставини ним не усунуто; 9) його смерті. Повноваження народного депутата України припиняються достроково також у разі дострокового припинення відповідно до Конституції України повноважень Верховної Ради України - у день відкриття першого засідання Верховної Ради України нового скликання.
---	---

політичної партії (виборчого блоку політичних партій), до складу депутатської фракції цієї політичної партії (виборчого блоку політичних партій) або виходу народного депутата України із складу такої фракції його повноваження припиняються достроково на підставі закону за рішенням вищого керівного органу відповідної політичної партії (виборчого блоку політичних партій) з дня прийняття такого рішення.

У разі порушення вимог щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності, відсутності народного депутата України без поважних причин на третині пленарних засідань Верховної Ради України та/або засідань комітету Верховної Ради України, членом якого він є, протягом однієї чергової сесії його повноваження припиняються достроково за рішенням Верховного Суду.

У разі припинення громадянства України або виїзду народного депутата України на постійне проживання за межі України його повноваження припиняються з моменту ухвалення відповідного рішення Верховною Радою України.

У разі смерті народного депутата України його повноваження припиняються з дня смерті, засвідченої свідоцтвом про смерть, без ухвалення рішення Верховною Радою України.

У разі невходження народного депутата України, обраного від політичної партії, до складу депутатської фракції цієї політичної партії або виходу народного депутата України зі складу такої фракції його повноваження припиняються достроково на підставі закону за рішенням вищого керівного органу відповідної політичної партії з дня прийняття такого рішення.

У разі визнання народного депутата України судом недієздатним, безвісно відсутнім чи оголошення померлим його повноваження припиняються з дня набрання законної сили відповідним рішенням суду".